

SOLVEIGA SPRINDIENĖ.

DOKUMENTŲ RESTAURAVIMO TERMINŲ ŽODYNĖLIS

IŽANGA

Mintis sudaryti bent kuklų dokumentų restauravimo terminų žodynėlį kirbėjo ne vienerius metus. Priešasčių buvo keletas. Pirmiausia, labai labai trūko žodžių apibūdinti kai kuriems restauruojamiems objektams ar restauravimo procesams. Gal dėl to eilę metų mūsų kalba vis būdavo teršiama svetimybėmis, ėjusiomis iš rusų, vėliau - iš anglų ir vokiečių kalbų. Pavyzdžiui, trūkstant tinkamų žodžių knygų sudedamosioms dalims apibūdinti, įrišimų restauratorių kalba apsiraizgė svetimybėmis, tokiomis kaip *liasė*, *klapanas*, *slizūra*. O juk šių žodžių neaptiksime nei lietuvių kalbos, nei tarptautinių žodžių žodynuose.

Kita mūsų vartosenos bėda – netinkamas sąvokų pasirinkimas. Pavyzdžiui, žodžiu *aureolė* mes, restauratoriai, vadindavome vandeniu apipilto popieriaus dėmes. Juk liaudies kalboje yra labai gražus žodis *pataka*. Jis buvo pasiūlytas vartoti vietoje *aureolė*. Iš pradžių terminas *pataka* gal kam ir pasirodė keistas, neįprastas, bet pamažu jis mūsų kalboje ėmė prigyti. Dar vienas pavyzdys: ne ta reikšme vartojamas ir dažnai restauravimo dokumentuose rašomas žodis *nurūgštėjimas*, vartojamas žodžio *neutralizavimas* reikšme. Lietuvių kalbos žodynuose trumpai drūtai parašyta: *nurūgštinti* – padaryti per rūgštų.

Trumpai tariant, spragų turinti kasdienė dokumentų restauratorių žodžių vartoseną žadino norą ją taisyti, turtinti, plėsti. Taip kilo minčių sudaryti - pradžia bent nedidelį - restauravimo terminų žodynėlį. Daugelis į jį įtrauktų žodžių restauratoriams yra žinomi ir nuo seno vartojami. Be to, kai kurias sąvokas jau įvedė patyręs antrosios kvalifikacinės kategorijos dokumentų restauratorius Algis Blažys. Restauravimo terminijai papildyti ieškota ir gyvosios kalbos pavyzdžių. Remdamasi Akademinio lietuvių kalbos žodynu ir apie knygų įrišimus rašiusių kai kurių autorių darbais, pateikiu vieną kitą naują terminą knygos dalims apibūdinti. Su knyga susijusių terminų yra bene daugiausia, mat, žodynėlis pirmiausia rekomenduojamas popierinių dokumentų, ypač knygų, restauratoriams. Įtraukta ir kitų mokslo sričių - chemijos, menotyros, biologijos, fizikos, technikos – terminų. Tiesa, jų yra mažiau.

Iš viso surinkta per du šimtus terminų. Jie pateikti abėcėlės tvarka. Daugumai jų nurodyti atitikmenys anglų, vokiečių ir rusų kalbomis. Prie nevartotinių žodžių pridėta santrumpa “ntk.” (neteiktinas). Šalia kai kurių terminų skliausteliuose pateikti šių terminų variantai.

Žodynėlis bus vis papildomas, nes akivaizdu, kad pora šimtų terminų – tik labai menka restauratoriaus žodyno dalelė. Ateityje šį darbą tikiuosi pateikti Lietuvių kalbos komisijai.

Rengiant žodynėlį, buvo konsultuojamasi su dokumentų restauravimo specialistais, tarp jų - su Lietuvos nacionalinės bibliotekos Dokumentų konservavimo ir restauravimo centro direktoriaus pavaduotoja, Restauravimo skyriaus vedėja,

aukščiausiosios kvalifikacinės kategorijos dokumentų restauratore Birute Sivakova, taip pat su Įrišimų restauravimo skyriaus vedėja , antrosios kvalifikacinės kategorijos dokumentų restauratore Raimunda Vasiliauskiene.

A

AKLÓJI NUGARĖLĖ (PASTOVIÓJI NUGARĖLĖ)

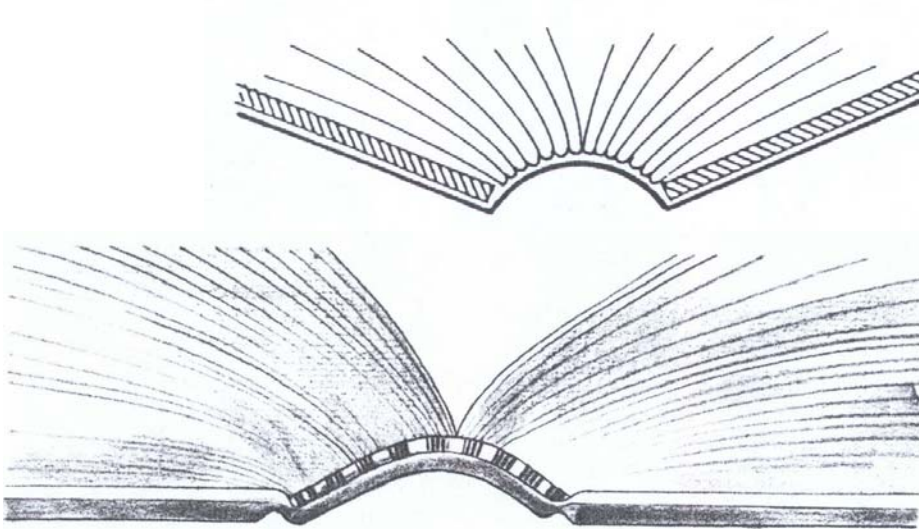
Angl. tight back

Vok. fester Rücken

Pranc. dos fixe, dos plein

Rus. глухой корешок

Dažniausiai - senų odinių knygų įrišimų tipas, kai viršelio oda klijuojama tiesiai prie knygos bloko nugarėlės.

ANTRAŠTINIS LĀPAS

Angl. title page

Vok. Titelblatt

Pranc. la page de titre

Rus. титул, заглавный лист

Leidinio pradžios lapas, kuriame nurodomi svarbiausieji leidinio duomenys - autorius, antraštė, leidimo metai, paskirtis ir kt. Skiriama: atverstinis (atskleistinis), bendrasis, dalinis, lygiagretusis, pagrindinis (didysis), papildomasis, priešantraštinis (mažasis), vidinis antraštinis lapas.

Ntk.: titulinis lapas.

APATINĖ VIRŠĖLIO DALIS

Angl. lower cover, back cover

Vok. Hinterdeckel, Rückendeckel

Pranc. plat inférieur, plat arrière, second plat

Viršelio dalis, dengianti bloko pabaigą. Tai apatinis kietviršio pagrindas kartu su dengiamąja medžiaga.

APATINIS KIETVIRŠIO PĀGRINDAS

Kietojo viršelio apatinės dalies elementas – lentelė iš kartono, medžio, kartais iš suklijuotų lapų, aptraukiama popieriumi, oda ar kitokia medžiaga.

APATINIS KNŪGOS BLŪKO KRĀŠTAS

Angl. tail, lower edge, bottom edge

Pranc. tranche inférieure

Rus. нижний обрез книжного блока, хвостик

Knygos bloko apačioje esantis kraštas.

APATINIS KNŪGOS KRĀŠTAS

Tail, lower edge, bottom edge

Vok. Unterschnitt, Schwanzschnitt

Pranc. tranche de queue, queue

Rus. хвостик

Knygos apačioje esantis kraštas.

APATINIS PRIEŠLAPIS

Angl. off endpaper, back endpaper

Vok. Nachsatzblatt

Pranc. feuille de garde à la fin

Priešlapis knygos pabaigoje.

APDAILĀ

Angl. finishing, fashioning

Vok. Oberflächenaufbau

Pranc. finissage

Rus. отделка

1. Įrišto leidinio išorės gražinimas: viršelių ir nugarėlės poliravimas, lakavimas, aptaisymas metalinėmis puošybos detalėmis, inkrustavimas, raidžių ir ornamentų įspaudimas, bloko kraštų dekoravimas.

2. Galutinis restauruojamo dokumento ar meno kūrinio dailinimas: taisytų plotų gludinimas, užkraščių nupjovimas.

APIPJOVĪMAS

Angl. trimming

Vok. Beschneidung

Pranc. rognage

Rus. обрезка

Knygos ar kitokio spaudinio bloko kraštų pašalinimas prieš aptaisant viršeliu.

ĀPKARPA

Angl. cut off piece, ends (papr. dgs.)

Vok. Schnitzel

Pranc. rognure

Rus. (обрезок)

Vieta, kur nukirptas popierius, oda ar kita lakštinė medžiaga.

APKĀRPYMAS (APKIRPĪMAS)

Angl. cutting

Vok. Schnitt

Pranc. rognage

Rus. обрезка обрезание

Vienas iš apdailos veiksmy: atliekamos restauravimo medžiagos (popieriaus, pergamento ir kt.) nukirpimas nuo restauruojamo lapo kraštų.

ĀPLANKALAS

Angl. book jacket, book wrapper

Vok. Schutzumschlag, Umschlag

Pranc. couverture

Rus. обертка

Iš lankstaus popieriaus padarytas aplenkiamasis knygos viršelis, saugantis knygą nuo sutepimo ir nudėvėjimo.

APNAŠA

Angl. deposit, incrustation

Vok. Belag

Pranc. couche

Rus. налет

Mechaniniu būdu lengvai pašalinamas plonas kitos medžiagos sluoksnis, patekęs ant popieriaus ar kitokios lakštinės medžiagos paviršiaus.

APSAUGINIS LĀPAS

Angl. barrier sheet, interleave

Vok. Durchschiessen

Pranc. interfolier, feuille de protection

Rus. защитный лист

Popieriaus lapas, dedamas knygoje prieš iliustruotą lapą tam, kad nediltų ir į gretimą lapą neįsispaustų iliustracijos dažai; apsauginis lapas paprastai daromas iš nerūgštaus, plono, neteplaus, glotniu paviršiumi, permatomo arba pusiau permatomo popieriaus; gali būti įsiuvas arba įklijuojamas.

APTRAUKĪMAS

Angl. covering

Vok. Deckung

Rus. покрытие

Gaminant knygos viršelį: kietviršio pagrindų ir nugarėlės apklijavimas popieriumi, oda ar kita medžiaga.

APVALINIMAS Ntk.

Žr.: IŠGAUBIMAS

ARCHŪVINIS PŌPIERIUS (STABILŪSIS PŌPIERIUS)

Angl. permanent paper

Rus. архивная бумага

Itin kokybiškas, atsparus aplinkos pokyčiams, berūgštis, iš balinto augalinio pluošto ar skudurų rankiniu arba mašiniu būdu gaminamas popierius, naudojamas archyviniams dokumentams rašyti ar spausdinti, vokams ir aplankams gaminti.

AŘDYMAS

Angl. pulling

Vok. Auftrennung

Pranc. demontage

Rus. разборка

Įrištos knygos dalių atskyrimas viena nuo kitos.

Ntk: demontavimas.

ATKŪRĪMAS

Angl. repairing, infilling

Vok. Wiederherstellung

Pranc. remplissage

Rus. восстановление

Fragmentų netekusių dokumentų užtaisymas restauravimo medžiagomis (popieriumi ar jo plaušų mase, oda ir kt.), naudojant grįžtamuosius klijus.

Ntk.: atstatymas.

ATSISLUOKSNIĀVIMAS

Angl. delamination

Vok. Delaminierung

Pranc. delamination

Rus. расслаивание

Suklijuotų sluoksnių atsiskyrimas jiems susidėvėjus arba suirus klijams.

ATSKIRĀSIS PRIEŠLAPIS

Storų knygų paprastasis arba sudėtinis priešlapis iš vieno, dviejų ar daugiau perlenktų lapų; suformuotas kaip atskiras lankas, jis siuvamas prie ryšių kartu su bloku.

ATSPARŪMAS VĀNDENIUI

Angl. water resistance, water proofness

Vok. Wasserbeständigkeit

Pranc. solidité à l'eau

Rus. водостойкость

Vandeniui drėkinamos ar jau sudrėkusios medžiagos savybė išlikti nepakitusia.

ATSTATYMAS Ntk.

Žr.: ATKŪRĪMAS

ATVERSTĪNIS (ATSKLEISTĪNIS) ANTRAŠTĪNIS LĀPAS

Antraštinis lapas, kurio tekstas arba iliustracija prasideda kairiajame lape ir baigiasi dešiniajame.

ATVIROJĪ NUGARĒLĒ (TUŠČIOJĪ NUGARĒLĒ)

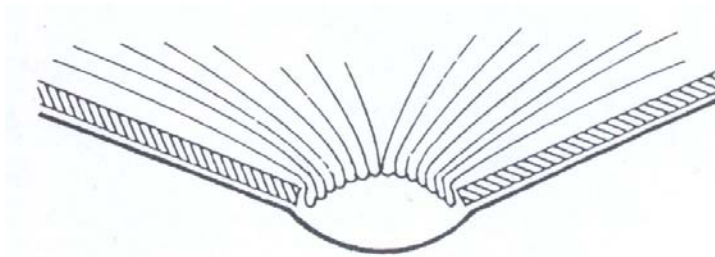
Angl. hollow back

Vok. hohler Rücken, Hohlrücken

Pranc. dos brisé

Rus. полый корешок

Knygos nugarėlės tipas, kai viršelio nugarėlė klijuojama ne prie bloko nugarėlės, o prie specialios medžiagos (senų knygų – prie pergamento, vėliau išleistų – prie audinio arba popieriaus).

AUDEKLINIS ĮRIŠIMAS (TEKSTILINIS ĮRIŠIMAS, DROBĖNIS ĮRIŠIMAS)

Angl. cloth binding

Rus. текстильный переплет

Įrišimas, kai kietviršio pagrindai ir nugarėlė aptraukiami audiniu.

AUGALINIAI KLIJAI

Angl. vegetable glue

Rus. растительные клеи

Iš augalinės žaliavos pagaminti klijai.

AUREOLĖ Ntk.

Žr.: PATAKA

AUSĖLĖ

Angl. dog ear

Pranc. écorné

Išsikišusi lapo dalis, atsiradusi dėl to, kad prieš apipjaunant knygos bloką, lapo kampas buvo užlenktas.

AVĖRSAS

Angl. averse, face side, right side, front side

Vok. Oberseite

Pranc. endroit

Rus. аверс, лицевая сторона

Vaizdinė meno kūrinio, plakato, žemėlapių pusė.

B

BĀLINIMAS

Angl. bleaching

Vok. Bleiche

Pranc. blanchiment

Rus. отбеливание

Dėmėtų, pakeitusių spalvą lapų apdorojimas oksiduojančiomis ir redukuojančiomis medžiagomis, jų tirpalais.

BANGĀVIMASIS

Angl. cocling

Vok. Welligkeit

Rus. волнистость

Bangų pavidalo iškylių susidarymas lakštinės medžiagos paviršiuje.

BEBRIAŪNIS VIRŠĖLIS (APIPJAUTĀSIS VIRŠĖLIS)

Rus. обрезная переплетная крышка

Kietasis viršelis, kurio briaunos nupjautos iki bloko kraštų.

BENDRĀSIS ANTRAŠTINIS LĀPAS

Angl. collective title page

Vok. Gesamttitelblatt

Rus. общий титульный лист, генеральный титульный лист

Antraštinis lapas, kuriame pateikiami duomenys apie daugiatomį arba tęstinį leidinį.

BERŪGŠTIS PÓPIERIUS

Angl. acid-free paper

Pranc. papier non acide, papier neutral

Rus. нейтральная бумага

Neutralus arba šarminis popierius, pagamintas iš skudurų, chemiškai apdorotų medienos plaušų, linų, medvilnės, džiuoto ir kitų pluoštinių augalų celiuliozės.

BLUKĪMAS

Angl. fading

Vok. Verblassung

Rus. выцветание

Laipsniškas dažytos laikmenos spalvos nykimas, veikiant šviesai, drėgmei, aplinkos teršalams.

BRIAUNÀ

Angl. edge

Rus. кант

Knygos viršelio sritis: kietojo viršelio kraštų išsikišimas už knygos bloko, saugantis šį nuo fizinio sužalojimo.

BROŠIŪRÀ

Angl. brochure

Vok. Broschüre

Pranc. brochure, plaquette

Rus. брошюра

Nedidelės apimties siūtinė arba segtinė knygelė (iki 3 spaudos lankų, nuo 5 iki 48 puslapių), paprastai minkštuoju viršeliu.

BROŠIŪRÁVIMAS

Angl. binding

Vok. Broschur

Pranc. brochage

Rus. брошюровка

Spausdintų lapų lankstymas, komplektavimas, jų segimas arba siuvimas į brošiūrą, knygos bloką ar periodinį leidinį.

BUFERINIS TIŖPALAS

Angl. buffer solution

Rus. буферный раствор, буфер

Tirpalas, kurio pH reikšmė nekinta jį saikingai rūgštinant arba šarminant.

BUKLĒTAS

Angl. booklet, leaflet

Vok. Prospekt, Broschüre

Pranc. prospectus

Rus. буклет

Sulankstomas vieno lapo spausdintas neperiodinis leidinys, lankstinys (prospektas, programa, reklaminis leidinys).

C

CELIULIOZĖ

Angl. cellulose

Vok. Zellulose, Zellstoff

Pranc. cellulose

Rus. целлюлоза, клетчатка

1. Vienas iš labiausiai gamtoje paplitusių organinių junginių, polisacharidas, medienos ir kitų pluoštinių augalų ląstelių sudėtinė dalis.

2. Chemiškai apdorotų pluoštinių augalų produktas, pusfabrikatis popieriui gaminti.

CELIULIOZĖS PŪPIERIUS

Angl. wood free paper, lignin free paper

Pranc. papier sans bois

Rus. целлюлозная бумага

Iš celiuliozės plaušų, gautų chemiškai apdorojus medžio plaušieną ir pluoštinių augalų žaliavą, pagamintas popierius. Celiuliozės popieriuje nėra lignino.

CHĖMINIS VĀLYMAS

Angl. chemical cleaning

Vok. chemische Reinigung

Pranc. nettoyage chimique

Rus. химическая чистка

Dėmių valymas cheminėmis medžiagomis.

CITRINOS RŪGŠTIS Ntk.

Žr.: CITRINŲ RŪGŠTIS.

CITRINŲ RŪGŠTIS

Angl. citric acid, lemon acid

Vok. Zitronensäure

Pranc. acidité du citron

Rus. лимонная кислота

Bespalvių kristalų arba miltelių pavidalo trikarboksilinė rūgštis.

D

DALINIS ANTRAŠTINIS LĀPAS

Antraštinis lapas, kuriame pateikiami duomenys apie atskirą daugiatomio ar tęstinio leidinio tomą. Jis spausdinamas greta bendrojo antraštinio leidinio.

DANTINIS ĮRIŠIMAS

Angl. comb binding

Rus. скрепление пластиковой гребенкой

Šiuolaikinis mechaninis įrišimas lapus į bloką jungiant plastikinės nugarėlės danteliais, įvertais į lapų kraštuose esančius plyšelius.

DAŽAI

Angl. paint, color, ink

Vok. Farbe

Pranc. peinture, couleur

Rus. краска

Dažomoji medžiaga tirpalo, suspensijos arba miltelių pavidalu.

DEJONIZUOTAS VANDUO

Žr.: DEMINERALIZUOTAS VANDUO

DĖMĖ

Angl. spot, stain

Vok. Fleck

Pranc. tache

Rus. пятно

Dokumento sritis, kurios spalva pakito sutepus sausa medžiaga ar apipylyus skysčiu.

DEMINERALIZUOTAS VANDUO

Angl. demineralised water

Rus. обессоленная вода, выщелаченная вода

Vanduo, iš kurio pašalintos ištirpusios druskos.

DEMONTAVIMAS Ntk.

Žr.: ARDYMAS

DENGIAMOJI MĖDŽIAGA

Angl. covering, lining paper

Vok. Bezug, Überzug

Pranc. doublure, couverture

Rus. покровный материал

Medžiaga (popierius, audinys, oda ar kt.), kuria aptraukiami knygos kietviršio pagrindai ir bloko nugarėlė; galimas ir dviejų (ar daugiau) medžiagų derinys.

DENGĪMAS

Angl. coating, plating

Vok. Deckung

Pranc. enduction

Rus. нанесение покрытия, мелование бумаги

Apsauginio ar dekoratyvinio sluoksnio sudarymas ant popieriaus, odos ar kartono paviršiaus.

DENGTAŠIS PŪPIERIUS (KREIDINIS PŪPIERIUS)

Angl. coated paper

Rus. бумага с покрывным слоем, мелованная бумага

Popierius su apsauginiu ar dekoratyviniu sluoksniu, pasižymintis glotniu, blizgiu paviršiumi.

DŪGSNIS

Angl. stitch

Vok. (Heft)stich

Pranc. point

Rus. стежок

Tarpas tarp dūrių lanko sąsiuvoje.

DISTILIUOTAS VANDUO

Angl. distilled water

Vok. destilliertes Wasser

Pranc. eau distill

Rus. дистиллированная вода

Garinimo būdu išgrynintas vanduo.

DRĖKĪNIMAS

Angl. Moistening, humidification

Vok. Anfeuchtung, Befeuchtung, Bewässerung

Pranc. humidification

Rus. увлажнение

Medžiagos drėgnumo padidinimas ją apdorojant vandeniu ar jo garais.

DŽIOVINIMAS

Angl. drying

Vok. Trocknung

Pranc. sechage

Rus. сушка

Drėgmės šalinimas iš popieriaus ar kitos medžiagos, leidžiant drėgmei išgaruoti į aplinką.

DUBLIĀVIMAS

Angl. backing, lining

Vok. Dublierung

Rus. дублирование

Konservavimo būdas, kai vienoje arba abejose sunykusio popieriaus lakšto pusėse priklijuojama lapą sutvirtinanti medžiaga (popierius, audinys ar kt.).

F

FERMEŅTINIS VĀLYMAS

Angl. enzyme cleaning, biological cleaning

Pranc. nettoyage biologique

Rus. ферментативная очистка

Popieriuje ar audinyje esančių organinės kilmės dėmių šalinimas fermentais.

FĪLTRINIS PŌPIERIUS

Angl. filter paper, blotting paper, absorbent paper

Pranc. papier-filtre

Rus. фильтровальная бумага

Porėtas, neklįjintas arba mažai klįjintas popierius.

FRONTISPĪSAS

Angl. frontispiece

Pranc. frontispice

Rus. фронтиспис

Prieš antraštinį lapą įklijuojamas arba įsiuvas lapas su iliustracija.

G

GAIDŲ LEIDINYS Ntk.

Žr.: NATŲ LEIDINYS.

GĀLAI

Angl. galls

Pranc. galles

Rus. чернильные орешки наросты

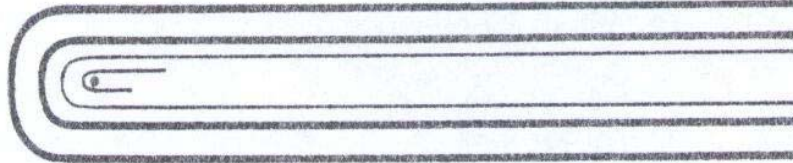
Gumbeliai, augantys ant kai kurių medžių ir krūmų (ąžuolų, pistacijų, eglūnų) - parazitų sukelti lapų ir pumpurų pakitimai. Dėl didelio taninų ir galo rūgšties kiekio daugelį šimtmečių naudojami gaminant rašalą ir rauginant odas.

GAUBIAMASIS PRIEŠLAPIS

Angl. single-section endpaper

Rus. накидной форзац

Iš vientiso lapo padarytas priešlapis, gaubiantis brošiūros bloką arba pamfleto lanką; gali būti sudėtinis ir paprastas.

GELTĪMAS

Angl. yellowing

Vok. Gelbwerden

Pranc. jaunissement

Rus. желтение

Aplinkos veikiamo, senėjančio popieriaus tapimas gelsvu.

GILZĖ Ntk.

Žr.: TŪTA

GYVŪNINIAI KLIJAI

Angl. animal glue

Rus. мездровый клей

Klijai, gaminami iš gyvūninės žaliavos (galvijų kaulų ar odų, žuvų pūslių ir t.t.).

GLICERINAS Ntk.

Žr.: GLICEROLIS

GLICEROLIS (PROPANTRIOLIS)

Angl. glycerol

Vok. Glycerin

Pranc. glycérine

Rus. глицерин

Bespalvis, saldaus skonio, klampus, higroskopiškas trihidroksilis alkoholis, kurio vandeninis tirpalas naudojamas popieriui plastifikuoti.

GLŪDINIMAS

Angl. smoothing

Pranc. polissage

Rus. сглаживание

Iškilių ar sustorėjusių popieriaus, kartono, audinio plotų lyginimas specialiais įrankiais (pvz., kaulėliu).

H

HIGROSKŪPINIS DRĖKINIMAS

Angl. humidification

Medžiagos drėgnumo padidinimas ją laikant drėgnoje aplinkoje.

I

IDĖTINIS LAŅKAS

Angl. inset

Pranc. encart

Rus. вкладная тетрадь

Knygos lankas, dažniausiai iš keturių lapų, įdėtas tarp kito lanko lapų ir įsiūtas kartu su juo į bloką.

ĮKLIJA

Angl. tipped-in

Pranc. encart

Rus. вклейка

Atskiras lapas su spausdintu tekstu ar iliustracija, įklijuotas į knygą, brošiūrą, periodinį leidinį; įklia gali būti kitokio popieriaus ir skirtingo formato.

ĮKLIJAVIMAS

Angl. tipping-in, tipping

Pranc. encartage, insertion

Rus. вклейка

Atskirai spausdinto iliustruoto lapo priklijavimas jam numatytoje įrištos knygos bloko vietoje.

ĮKLIJINIMAS

Žr.: KLIJINIMAS

ĮRIŠIMAS

Angl. binding, bookbinding

Vok. Einband

Pranc. reliure

Rus. переплет

Lankų arba lapų sujungimas į bloką ir aptaisymas viršeliu (paprastai kietuoju).

IŠGAUBĪMAS

Angl. rounding

Vok. Rundung

Pranc. arrondir, verbe

Rus. кругление корешка

Knygos bloko nugarėlės formavimas: patepus suspaustą nugarėlę klėjais, ji lengvais plaktuko smūgiais kalama kol įgauna gaubtą formą, o priekinis kraštas tampa įgaubtas. Tokio pavidalo knyga ne taip greitai suyra, lengviau verčiami lapai.

Ntk.: apvalinimas.

IŠGAUBTÓJI NUGARĖLĖ

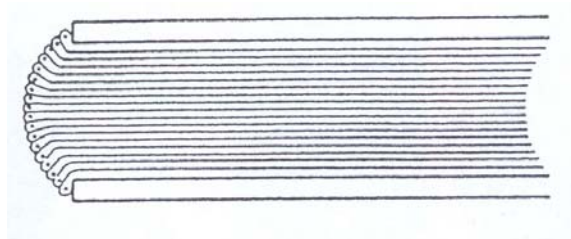
Angl. round back

Vok. runder Buchrücken

Pranc. dos rond, dos arrondi

Rus. выгнутый корешок

Gaubtos formos knygos nugarėlė.

ĮTVARAS

Angl. guard

Vok. Streifen

Pranc. onglet

Į knygos bloką kartu su lankais įsiuvamos audinio ar popieriaus juostelės, prie kurių tvirtinami atskiri spausdinti, iliustruoti arba tušti lapai; jie gali būti priklijuojami arba prisiuvami.

J

JAPŪNIŠKASIS PŪPIERIUS

Angl. japanese paper

Pranc. papier du Japon

Rus. японская бумага

Itin kokybiškas, patvarus rankų darbo popierius, gaminamas iš Rytų Azijoje augančių specialiai apdorotų pluoštinių augalų žaliavos.

K

KĀBĒ

Angl. wire staple, wire stitch

Vok. Heftdraht

Rus. проволочная скоба, скобка

Metalinė vielelė brošiūros lankams susegti.

KAPTĀLAS

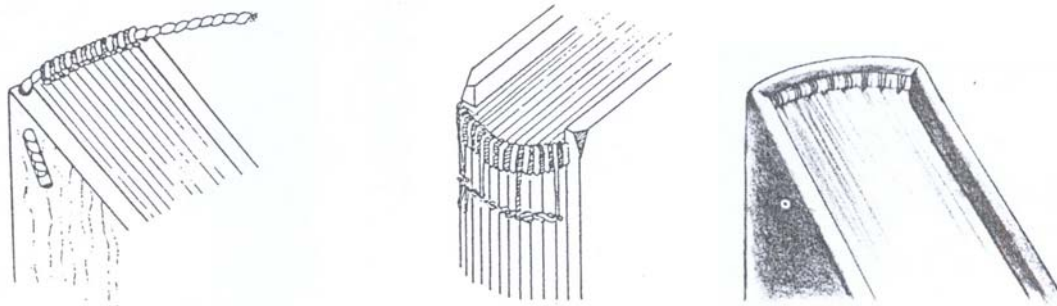
Angl. headband, endband, head-cup

Vok. Kapital

Pranc. tranche-file

Rus. каптал

Knygos elementas, tvirtinamas prie knygos bloko nugarėlės galų; senųjų knygų kaptalai – apsauginės paskirties; tai spalvotais siūlais apipinta odinė juostelė arba virvelė, kurios galiukai tvirtinami prie kietviršio pagrindų. Vėlesniais laikais kaptalai būdavo prisiuvami prie bloko lankų nugarėlių. Šiuolaikinių knygų kaptalai daromi iš perlenkto audinio juostelės, kurios viena briauna paprastai apipinama spalvotais siūlais arba pastorinama sulenkimo vietoje įdėta virvelė(šerdele); šios kaptalo juostelės prie bloko nugarėlės yra priklijuojamos, o ne įsiuvinamos. Pastarųjų dešimtmečių knygoms klijuojami ir pramoniniu būdu pagaminti kaptalai.

KARTOGRĀFINIS PŪPIERIUS

Angl. Map paper, plan paper

Pranc. papier cartographique

Rus. картографическая бумага

Iš linų, medvilnės ir chemiškai apdorotų medienos plaušų gaminamas, gausiai klijintas, atsparaus paviršiaus ir stabilių matmenų popierius, tinkamas žemėlapiams ir atlasams spausdinti.

KARTŪNAS

Angl. board, paperboard

Vok. Pappe, Karton

Pranc. carton

Rus. картон

Storas ir standus lakštinis popierius, gaminamas iš medienos plaušų arba medienos celiuliozės, makulatūros, skudurų. Kartonu vadinamas popierius, kurio vieno metro kvadratinis metras sveria 250 arba daugiau gramų.

KAULĖLIS

Angl. folder, bone

Vok. Falzbein

Rus. косточка, фальцебейн

Pailgas, suplotas, iš kieto medžio,kaulo arba plastmasės padarytas įrankis, kurio vienas galas bukas ir paarvalintas, o kitas - dažniausiai smailesnis; kauleliu gludinamas nelygus popieriaus paviršius.

KIETĀSIS VIRŠĖLIS (KĪETVIRŠIS)

Angl. stiff cover, rigid cover

Vok. Einband, Buchdecke

Pranc. couverture rigide

Rus. твердый переплет

Knygos bloką gaubiantis viršelis su kietu pagrindu (iš kartono, medžio lentelės, suklijuotų lapų), aptraukiamas oda, audiniu, popieriumi ar kita medžiaga.

KĪETVIRŠIO PĀGRINDAS

Angl. board, binder`s board

Vok. (Buch)deckel

Pranc. plat

Kietojo viršelio detalė – lentelė iš kartono, medžio, rečiau – iš suklijuotų popieriaus lapų; kietviršio pagrindas tvirtinamas prie knygos bloko ir aptraukiamas popieriumi, oda ar audiniu.

KĪLPINĖ SIŪLĖ

Angl. kettle stitch, chain stitch, link stitch, catch

Vok. Fitzbund, Kettenstich

Pranc. point de chaînette

Iš užmegztų kilpelių sudaryta siūlė prie knygos bloko nugarėlės galų.

KIŪMGRAUŽOS

Angl. worm-holes, insect-holes

Vok. Käferfrasse, Wurmgänge

Rus. червоточины

Vabzdžių lervų išgraužtos landos popieriuje, odoje, medyje.

KLAPANAS Ntk.

Žr.: UŽLANKAS

KLĖISTERIS

Angl. paste

Vok. Kleister

Pranc. colle en pâte, colle de pâte, colle d'amidon

Rus. крахмальный клейстер, растительный клей

Plastiška, *minkšta*, lipni medžiaga, gaunama kaitinant vandenyje sumaišytą krakmolą (dažniausiai kviečių ir kukurūzų).

KLIJAĪ

Angl. adhesive, glue

Vok. Leim, Klebstoff

Pranc. adhesif, colle forte

Rus. клей

Lipni medžiaga, gaminama iš celiuliozės esterių, gyvūninės (odu, kremzlių, kaulų) ir augalinės (krakmolo) kilmės medžiagų.

KLĪJINIMAS

Angl. 1. Sizing. 2. Resizing

Vok. Verleim

Pranc. encollage

Rus. проклеивание, проклейка

1. Pramoninis klĳinimas: klĳinimo medžiagų pridėjimas į popieriaus masę arba ant popieriaus paviršiaus, gaminant popierių ir kartoną.

2. Restauracinis klĳinimas: popieriaus ir kartono lapų ĳmirkymas, aptepimas ar apipurškimas klĳiais.

KLĪJINIMO MĒDŽIAGA

Angl. Size

Pranc. apprêt

Rus. проклеивающий материал

Popierių tvirtinanti, skysčių pralaidumą mažinanti medžiaga (želatina, krakmolos, modifikuota celiuliozė, sintetinės dervos, vaškas ir kt.), kurios dedama į popieriaus masę arba dengiamas popieriaus paviršius.

KLIJŪOTINIS BLŪKAS

Angl. adhesive book block

Rus. клеевой бесшвейный блок

Knygos blokas, suformuotas iš atskirų, nugarėlėje suklijuotų lapų.

KNYGA

Angl. book

Vok. Buch

Pranc. livre

Rus. книга

Neperiodinis leidinys iš susiūtų ar kitaip sujungtų popieriaus (arba kitokios medžiagos) lapų. Knyga paprastai sudaryta iš daugiau nei 3 spaudos lankų arba 48 puslapių; svarbiausios knygos dalys: viršelis, priešlapiai, blokas, antraštinis lapas.

KNŪGOS BLŪKAS

Angl. text block

Vok. Buchblock

Pranc. corps du volume, bloc, corps d'ouvrage

Rus. книжный блок

Sukomplektuoti ir sujungti leidinio lapai ar lankai be viršelio.

KNŪGOS BLŪKO FORMĀVIMAS

Angl. forwarding

Rus. обработка книжного блока

Susiūto knygos bloko nugarėlės išgaubinimas, (kartais – išgaubimas ir užknabinimas), sutvirtinimas popieriaus ar audinio juostele (prieklija) bei priešlapių ĳklĳavimas.

KNŪGOS BLŪKO KRAŠTAĪ

Angl. edges

Vok. Rundumschnitt

Pranc. trois tranches

Rus. обрез книжного блока

Viršutinis, priekinis ir apatinis knygos bloko pakraščiai; gali būti nudažyti, paausuoti, papuošti įspaudais.

KNŪGOS LAŅKAS (LAŅKAS)

Angl. section, book section, folded sheet

Vok. Heft

Pranc. cahier

Rus. книжная тетрадь, тетрадь

Knygos bloko elementas: sulankstytų ir sukomplektuotų spausdintų lapų pluoštas. Iš knygos lankų formuojamas blokas.

KOLENKORAS

Angl. calico

Pranc. calicot

Rus. коленкор

Medvilninis, dažytas, impregnuotas audinys, naudojamas kietųjų viršelių nugarėlėms ir kietviršių pagrindams apklijuoti.

KONSERVAVIMAS

Angl. conservation

Vok. Konservierung

Pranc. conservation, préservation

Rus. консервация

Dokumentų apdorojimas (dezinfekavimas, sausasis valymas, dėžučių ir aplankų gaminimas), siekiant sulėtinti jų natūralųjį senėjimą.

KONSOLIDAVIMAS Ntk.

Žr.: SUTVIRTINIMAS

KRĄŠTO DYGSNIĀVIMAS, KRĄŠTO SIUVĪMAS

Angl. side stitching, side sewing, stab-sewing, stabbing

Vok. Blockheftung, Seitenstich

Pranc. couture à plat, piqûre au block

Rus. шитье втачку

Bloko lankų arba lapų jungimas, jų kraštą šalia nugarėlės dygsniuojant vielele arba adata ir siūlu.

KREIDĖJIMAS

Angl. chalking

Rus. меление

Smulkių pigmento dalelių išsiskyrimas popieriaus dangos paviršiuje, dėl senėjimo suirus riškliui arba dangą paveikus mechaniškai (spausdinant, lankstant ir kt.).

L

LAIKMENĀ

Angl. support

Pranc. support

Rus. материальная основа

Medžiagiškasis dokumento pagrindas (popierius, pergamentas ir kt.), kuriame užfiksuojama informacija.

LAIKRAŠTINIS PŪPIERIUS

Angl. newsprint

Pranc. papier journal

Rus. газетная бумага

Iš medienos plaušienos gaminamas pigus, neilgaamžis popierius.

LAISVĀSIS PRÍEŠLAPIO LĀPAS

Angl. fly leaf

Vok. fliegendes Vorsatzblatt

Pranc. garde volante

Rus. свободный лист форзаца

Priešlapio dalis – vartomas tuščias lapas knygos pradžioje ir pabaigoje tarp priklijuojamojo priešlapio lapo ir kraštinio lanko. Laisvųjų priešlapių gali būti daugiau negu vienas.

LAŅKAS

Žr.: KNYGOS LANKAS

LAŅKSTĒ

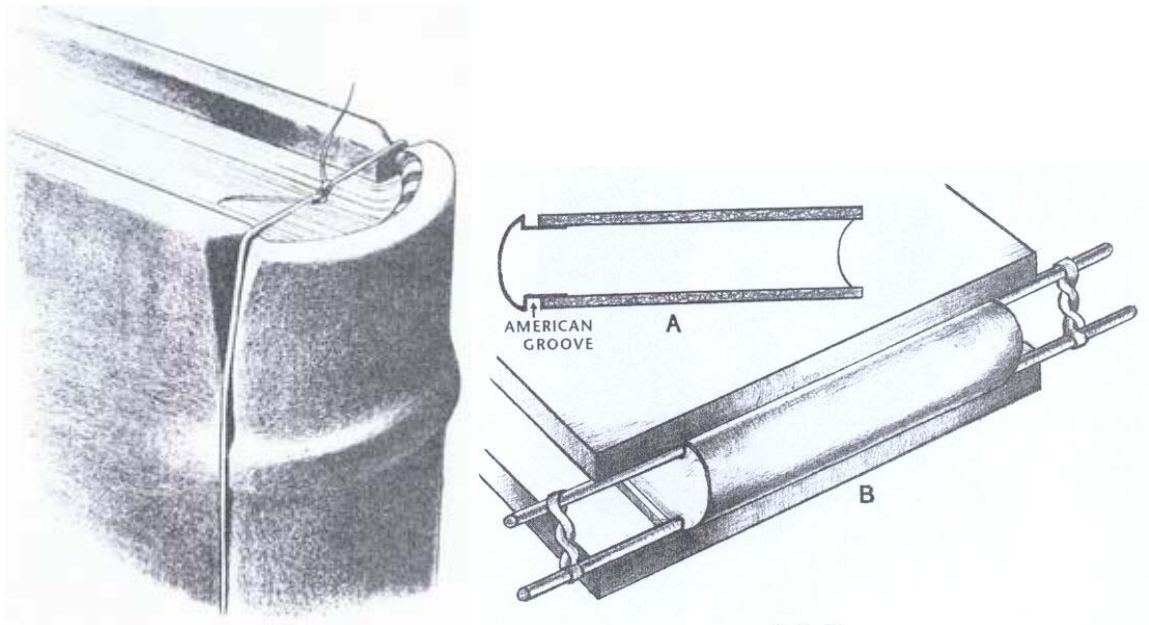
Angl. joint

Vok. Scharnier, Gelenk

Pranc. charnière

Rus. шарнир

Sujungimo sritis tarp nugarėlės ir viršelio dalių, besilankstanti knygą atverčiant ir užverčiant; gali būti su grioveliu ir be jo.

LANKŪMAS

Angl. creasability

Vok. Biegsamkeit

Rus. гибкость

Popieriaus, kartono ar odos savybė nesuskilti lankstant.

“LAPIŲ” DĖMĖS

Žr.: RUSVĖS

LEDERĪNAS

Angl. leatherette

Rus. ледерин

Odą imituojanti reljefinė medžiaga iš medvilninio audinio arba tvirto popieriaus, padengto elastinga plėvele; naudojama knygų viršeliams aptraukti.

LIASĖ Ntk.

Žr.: SKIRTELĖ

LIEJĪMAS (LĀKŠTINIS LIEJĪMAS)

Angl. leafcasting

Rus. бумажное литье

1. Popieriųjų dokumentų prarastų dalių atkūrimas liejimo mašinoje.
2. Popieriaus lakštų gaminimas liejimo mašinoje.

LIEJINŪS

Angl. cast, moulding

Rus. бумага ручного отлива

Liejimo būdu iš popieriaus masės pagamintas lakštas.

LYGIAGRETŪSIS ANTRAŠTĪNIS LĀPAS

Antraštinis lapas, kuriame pateikiami leidinio duomenys kita kalba. Spausdinamas greta pagrindinio antraštinio lapo.

LIGNĪNAS

Angl. lignin

Vok. Lignin

Pranc. lignine

Rus. лигнин

Sudėtinga organinė medžiaga, randama sumedėjusiuose augaluose. Lignino turintis popierius nėra ilgaamžis.

M

MEDIĖNOS PLAUSĪENOS PŌPIERIUS

Angl. groundwood paper, mechanical pulp paper

Rus. бумага из древесной массы

Iš mechaniškai apdorotos medienos plaušienos gaminamas popierius.

MĖNO KŪRINIŪ PŌPIERIUS

Angl. art paper

Rus. бумага для графических работ, художественная бумага

Iš chemiškai apdorotos medienos plaušienos gaminamas kalandruotas, su mineraliniais užpildais ar danga, dailės kūriniais skirtas aukštos kokybės popierius arba kartonas.

MINKŠTĀSIS VIRŠĖLIS

Angl. limp cover, limp binding

Vok. biegsamer Deckel

Pranc. couverture

Rus. гибкая переплетная крышка

Iš lanksčios įrišimo medžiagos (popieriaus, pergamento, veleno ir kt.) pagamintas ir pagrindo neturintis viršelis.

N

NATŪ LEIDINYS

Angl. sheet music

Vok. Musikalien

Rus. нотное издание

Leidinys, sudarytas iš vieno ar keleto natomis užrašytų muzikos kūrinių.

NEAPIPJAUTIEJI KRAŠTAI

Angl. deckle edges

Vok. Bütttenrand

Rus. неровные края

Nelygūs, banguoti, netolygaus storio, rankiniu būdu pagaminto popieriaus lakšto kraštai.

NEATSKIRIAMASIS VIRŠĖLIS

Angl. self-cover, integral cover

Viršelis, spausdinamas tame pačiame spaudos lanke kartu su leidinio, paprastai brošiūros arba pamfleto, lapais, todėl suformuojamas tik sulanksčius spaudos lanką.

NEPRIĖLIPA

Angl. holiday

Rus. неприклеенное по недосмотру место

Sritis, kur neprigludo ar neprilipo du suklijuoti sluoksniai.

NEUTRALIZAVIMAS

Angl. deacidification

Vok. Neutralisation

Pranc. désacidification

Rus. нейтрализация

Rūgštingumo mažinimas šarminėmis medžiagomis ar jų tirpalais.

Ntk. NURŪGŠTINIMAS

NEUTRALŪSIS TIRPALAS

Angl. neutral solution

Rus. нейтральный раствор

Tirpalas, kurio pH lygus 7.

NUGARĖLĖ

Angl. spine, back, backbone, shelfback

Vok. Buchrücken, Rücken, Buch Rücken

Pranc. dos

Rus. корешок

1. Knygos bloko įrišamasis kraštas; knygos bloko nugarėlė.

2. Knygos viršelio dalis, dengianti bloko nugarėlę.

NÚOPYLOS

Nuo plaunamų dokumentų nupiltas skystis.

NURŪGŠTINIMAS Ntk.
Žr.:NEUTRALIZAVIMAS

O

ÓDA

Angl. leather

Vok. Leder

Pranc. cuir, peau

Rus. кожа

Tam tikrais būdais išdirbtas gyvulio kailis - medžiaga knygų viršeliams aptraukti.

ODINIS ĮRIŠIMAS

Angl. leather binding

Vok. Lederband

Pranc. une reliure en maroquin (peau)

Rus. кожаный переплет

Knygų įrišimas, kai knygos kietviršis aptraukiamas oda; ji gali būti vientisa arba iš atskirų dalių.

ORGĀNINIS STIKLAS

Angl. organic glass

Vok. organische Glas

Rus. органическое стекло

Skaidrus plastikas, dažniausiai polimetilmetakrilatas, kaip pagalbinė medžiaga naudojamas restauravimo darbams atlikti.

P

PAGĀLBINIS LĀKŠTAS

Angl. auxiliary sheet

Rus. вспомогательный лист

Popieriaus, kartono, polipropileno ar kitokios medžiagos lakštas, naudojamas tam, kad dokumentas nebūtų pažeistas atliekant kai kurios dokumentų restauravimo ir konservavimo veiksmus (plaunant, klijuojant, presuojant).

PAGRINDINIS (DIDŪSIS) ANTRAŠTINIS LĀPAS

Angl. main title page

Vok. Titelblatt, Haupttitelblatt

Rus. основной титульный лист

Antraštinis lapas, kuriame spausdinami išsamiausi duomenys apie leidinį: autorius, antraštė, priešantraštė, poantraštė, leidimo duomenys.

PAMFLĒTAS

Angl. pamphlet

Vok. Heft

Rus. однотетрадная брошюра

Vieno lanko leidinys; gali būti su viršeliu arba be jo.

PAPILDOMASIS ANTRAŠTINIS LĀPAS

Lapas, spausdinamas greta pagrindinio antraštinio lapo. Jame nurodomi ankstesnio leidimo antraštinio lapo duomenys originalo kalba.

PAPRAŠTĀSIS PRIEŠLAPIS

Angl. endpaper

Vok. Vorsatz

Pranc. page de garde

Rus. цельнобумажный форзац

Iš perlenkto vientiso lapo padarytas priešlapis.

PAPŠERIS Ntk.

Žr.: PJAUSTYTUVAS

PASPORTĀVIMAS

Angl. mounting

Pranc. montage

Rus. установка в паспорту

Grafikos kūrinio, akvarelės, fotografijos patalpinimas į paspartą – iš berūgščio kartono arba storo popieriaus padarytą rėmą.

PAŠALINIS ĄTSPAUDAS

Angl. set off, rub off, offset

Vok. Offsetverfahren Drucken

Nenumatytas teksto arba iliustracijos atspaudas gretimame lape; gali atsirasti spausdinant, komplektuojant, įrišant lapus – jei tuo metu dažai dar neišdžiūvę arba yra nepatvarūs.

PATAKĀ

Angl. damp stain, flow

Pranc. tache d'humidité

Rus. затек

Dėmė, atsiradusi popieriaus ar audinio dviejų sričių –sausos ir šlapios – sandūroje.

Ntk.: aureolė.

PAVIRŠINIO AKTYVŪMO MĒDŽIAGA (PAM)

Angl. surface-active agent (surfactant)

Vok. Grenzflächenaktivmittel

Pranc. agent surfactif, surfactif

Rus. поверхностно-активное вещество (ПАВ)

Paviršiaus įtemptį mažiananti, putojanti medžiaga, kurios vandeniniu tirpalu plaunami užteršti paviršiai.

PELĒSINIS GRYBĒLIS

Angl. fungus

Vok. Schimmelpilz

Pranc. champignon

Rus. плесневой грибок

Drėgnose vietose paplitęs parazitinis bechlorofilis sporinis augalas, mintantis organinėmis medžiagomis.

PERGAMĒNTAS

Angl. parchment, vellum

Vok. Pergament

Pranc. parchemin, vélin

Rus. пергамент

Specialiai apdorota oda, skirta rašyti, tapyti, knygoms aptaisyti.

PERGAMENŲINIS ĮRIŠĪMAS

Angl. parchment binding

Vok. Pergamentband

Pranc. une reliure en velin

Rus. пергаментный переплет

Knygų įrišimas, kai knygos nugarėlė ir kietviršio pagrindai aptraukiami pergamentu.

PERHIDRŌLIS

Angl. perhydrol

Vok. Perhydrol

Pranc. perhydrol

Rus. пергидроль

30 procentų vandenilio peroksido vandeninis tirpalas.

PETĒLIAI

Angl. shoulders

Vok. Abpresslätze, Rückenfalze

Pranc. mōrs

Rus. заплечики, отогнутые фальцы

Užknabinti, kumpi išgaubtos bloko nugarėlės kraštai; formuojant petelių kumpumą ir dydį, atsižvelgiama į kietviršio pagrindo storį.

pH

Angl. pH

Rus. водородный показатель

Vandenilio jonų koncentracijos neigiamas dešimtainis logaritmas – medžiagos arba tirpalo rūgštingumo ar šarmiškumo matas.

PJAUSTYTUVAS

Angl. cutter

Vok. Schneidewerkzeug

Rus. настольная картонорубилка

Įrenginys su įtaisytu peiliu kartonui ir popieriui pjaustyti.

Ntk.: papšeris.

PJOVÌMAS

Angl. cutting, cutting off

Vok. Schneiden

Rus. резание

Popieriaus ir kartono režimas.

PLASTIFIKĀTORIUS

Angl. plastifier, plasticizer, plasticizing agent

Vok. Plastifikatoren

Pranc. plastifiant

Rus. пластификатор

Klampi ir higroskopiška organinė medžiaga, kurios tirpalai naudojami trapaus popieriaus elastingumui padidinti.

PLASTIFIKĀVIMAS

Angl. plastifying, plasticizing

Vok. Plastifizierung

Pranc. plastification

Rus. пластификация

Trapaus popieriaus elastingumo didinimas plastifikatoriumi.

PLAŪŠAS

Angl. fiber

Vok. Faser

Pranc. fiber

Rus. волокно

Pailga, smailiais galais, storomis sienelėmis ląstelė – mikrostruktūrinis augalo sandaros elementas.

PLOKŠČIÓJI NUGARĒLĒ

Angl. flat back

Negaubta knygos nugarėlė.

PLOVÌMAS

Angl. washing

Vok. Waschen

Pranc. nettoyage

Rus. промывка промывание

Nešvarumų šalinimas iš popieriaus skalaujant jį vandeniu arba vandeniniais tirpalais.

PLÚOŠTAS

Angl. fibre, fiber, filament

Vok.

Pranc. fibre

Rus. волокно

Tekstilės ir popieriaus žaliava – stiprūs plaušeliai, kurių ilgis daug didesnis už storį. Struktūra, kurią sudaro pluošto pavidalo struktūriniai elementai, vadinama pluoštine struktūra.

POLIPROPILĒNAS (POLIPROPĒNAS)

Angl. polypropene, polipropene, polypropylene

Vok. Polypropene

Pranc. polypropene

Rus. полипропилен

Medžiaga, iš kurios pagaminti neaustiniai lakštai restauruojant naudojami kaip pagalbiniai lakštai.

PÓPIERIAUS MĀSĖ

Angl. pulp

Vok. Papierbrei, Papierstoff

Pranc. la pâte à papier, papier mache

Rus. масса бумаги, бумажная масса

Mechaniškai arba chemiškai apdorota augalinė žaliava, iš kurios gaminamas popierius.

PÓPIERIUS

Angl. paper

Vok. Papier

Pranc. papier

Rus. бумага

Lakštinė medžiaga, suformuota ant tankaus sieto iš skystos augalinių plaušų masės.

PRALAIÐUMAS VĀNDENIUI

Angl. water permeability, permeability to water

Pranc. resistance eau

Rus. водонепроницаемость

Popieriaus ir kartono gebėjimas praleisti vandenį.

PRARADĪMAS

Angl. loss

Pranc. perte

Rus. утрата

Faktas, nusakantis kurios nors dokumento dalies netekimą.

PRARASTĀSIS FRAGMENTAS

Angl. loss

Rus. утраченный фрагмент

Dingusi dokumento lapo ar viršelio dalis.

Ntk.: praradimas.

PRĒSAS

Angl. press

Vok. Presse

Pranc. presse

Rus. пресс

Slėgimo mechanizmas restauruojamiems dokumentams suspausti.

PRĪEKINIS KNŪGOS BLÒKO KRĀŠTAS

Angl. fore edge, front edge

Vok. Vorderschnitt

Pranc. tranche de gouttiere

Rus. боковой некорешковый торец книжного блока, передний обрез книжного блока

Bloko kraštas, esantis priešais nugarėlę (lygiagretus nugarėlei).

PRĪEKINIS KNŪGOS KRĀŠTAS

Angl. fore edge, front edge

Vok. Vorderschnitt

Pranc. tranche de gouttiere

Rus. боковой торец книжного блока
Knygos kraštas, lygiagretus jos nugarėlei.

PRÍEKLIJA

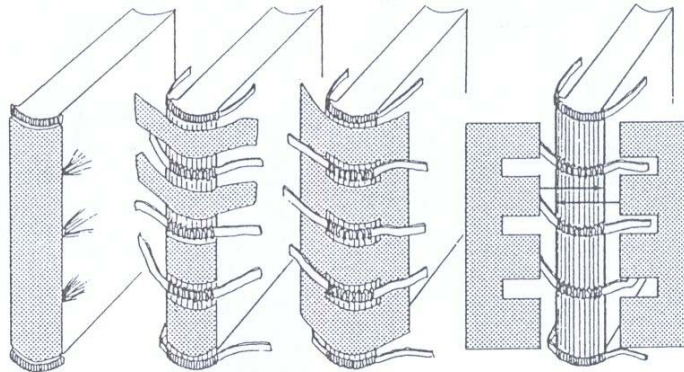
Angl. lining, spine lining, spine reinforcement

Vok. Rückenbeklebung

Pranc. claie, garniture de dos

Rus. оклеечный материал

Ant knygos bloko nugarėlės klijuojama ją sutvirtinanti detalė iš popieriaus, audinio, pergamento. Prieklija gali būti su praplatintais krašteliais, kurie priklijuojami prie kietviršių pagrindo.

PRIEŠANTRAŠTINIS (MAŽÀSIS) LĀPAS

Prieš antraštinį lapą esantis spaudinio lapas, kuriame nurodoma leidinio antraštė, kartais autorius.

PRÍEŠLAPIO KLŌSTĒ

Angl. zig-zag fold, concertina fold

Vok. Falz

Rus. фальц, фальчик

Užlenktasis priešlapio kraštelis, į kurį, formuojant knygos bloką, dedamas pirmasis ar paskutinis lankas. Susiuvus bloką, priešlapio klostė priklijuojama prie gretimo lanko.

PRÍEŠLAPIS

Angl. endpaper

Vok. Vorsatz

Pranc. page de garde, feuille de garde, garde, page blanche, garde couleur

Rus. форзац

Knygos dalis, jungianti knygos bloką su viršeliu. Tai perlenktas balto, spalvoto ar marginto popieriaus lapas, kurio viena dalis pritvirtinama (prisiuvama, priklijuojama) prie išorinio knygos lanko šaknelės, kita dalis priklijuojama prie vidinės kietviršių pagrindo pusės. Priešlapio lapų gali būti daugiau negu du, retais atvejais – vienas.

PRÍŠNUGARIS

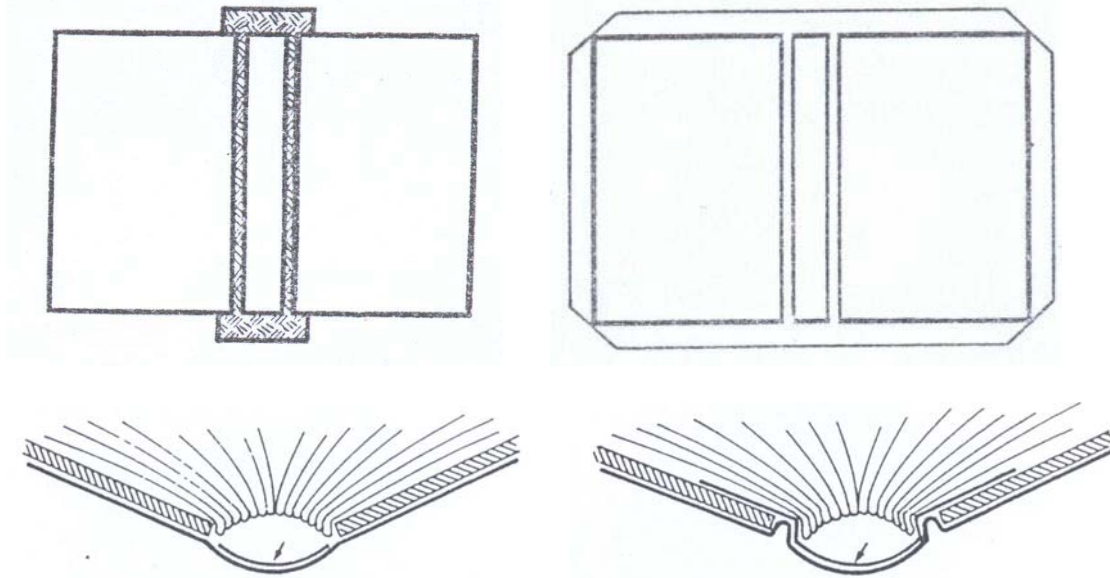
Angl. inlay

Vok. Rückeneinlage

Pranc. carte de dos

Rus. отсма

Tvirtinamoji viršelio nugarėlės detalė: storo popieriaus arba kartono juostelė, klijuojama ant viršelio nugarėlės vidinėje pusėje; priešnugaris daromas tokio pat ilgio kaip viršelio dalys ir nors 1 mm platesnis už bloko nugarėlę.

PRIKLIJÚJAMASIS PRÍŠLAPIO LÁPAS

Angl. pastedown, paste-down, board paper

Vok. Spiegelblatt

Pranc. garde, contreplat, contre-garde, garde collée

Rus. наклеиваемый (наклейной) лист форзаца

Priešlapio dalis – balto, spalvoto, marginto popieriaus lapas, klijuojamas prie kietviršio pagrindo vidinės pusės.

PRIKLIJÚJAMASIS PRÍŠLAPIS

Angl. tipped-on endpaper, tipped-in endpaper

Vok. angeklebtes Vorsatz

Rus. приклеивной форзац

Priešlapis, kurio vienas lapas klijuojamas prie kietviršio pagrindo, o kitas – prie knygos bloko išorinio lapo, pastarojo kraštą šalia bloko nugarėlės patepus kliais. Dažniausiai tai - paprastasis priešlapis, retais atvejais – sudėtinis.

PŪSLĒLĒ

Angl. blister

Vok. Kürschner

Pranc. ampoule

Rus. вздутые, чуж

1. Išgauba suklijuotų medžiagų paviršiuje, susidariusi dėl tarp sluoksnių likusio oro ar skysčio.

2. Išgauba popieriaus lape dėl susidariusio oro maišelio, popierių netinkamai apdorojus tirpalais (pvz., vandenilio peroksido tirpalu).

PUSAUDEKLINIS ĮRIŠIMAS (PUSTEKSTILINIS ĮRIŠIMAS, PUSDROBĖNIS ĮRIŠIMAS)

Angl. half clothbound

Rus. составной переплет

Sudėtinio įrišimo tipas, kai knygos nugarėlė aptraukiama audiniu, o kietviršio pagrindai – kitokia medžiaga. Neretai audiniu apklijuojami ir knygos kampai.

PUSODINIS ĮRIŠIMAS

Angl. half leather binding

Vok. Halblederband

Pranc. demi-reliure en cuir

Rus. составной переплет

Sudėtinio įrišimo tipas, kai knygos nugarėlė aptraukiama oda, o kietviršio pagrindai – popieriumi ar kita medžiaga. Oda gali būti apklijuojami ir viršelio kampai bei kietviršių sritis prie priekinio krašto.

R

RĄŠOMOJI MĒDŽIAGA

Angl. medium, media

Medžiaga (rašalas, dažai), kuria laikmenoje užfiksuota informacija.

RAUKŠLĖJIMASIS

Angl. creasing, wrinkling

Vok. Knitterung, Faltenbildung

Pranc. froissement

Rus. образование складок, образование морщин

Raukšlių susidarymas lakšte.

RESTAURACINIS KLĪJINIMAS

Angl. hand sizing, resizing

Pranc. reencollage

Rus. реставрационное рпоклеивание

Klijinimo būdas panardinant popieriaus lakštą į vonelę su klijinimo medžiaga arba tos medžiagos tepimas ar purškimas ant popieriaus; tai vienas iš popieriaus restauravimo veiksnių.

RESTAURĀVIMAS

Angl. restoration

Vok. Restaurierung

Pranc. restauration

Rus. реставрация

Senų ir sunykusių dokumentų pirminės būklės atkūrimas išsaugant autentišką jų pavidalą ir prailginant amžių.

RETUŠĀVIMAS

Angl. retouching, inpainting

Vok. Retusche

Pranc. retouche

Rus. ретуширование, ретушевка

Fotografijos ar meno grafikos kūrinio vaizdo pažeidimų šalinimas.

REVERSAS

Angl. reverse

Vok. Vorderseite

Pranc. reverse

Rus. переверт

Atvirkščioji meno kūrinio, akvarelės, plakato, žemėlapių pusė.

RIŠAMĀSIS KRĀŠTAS

Angl. binding edge

Pranc. tranche de reliure

Susiuvamas, suklijuojamas ar kitaip sutvirtinamas knygos bloko lapų ar lankų kraštas.

RYŠIAI

Angl. bands, sewing support

Vok. (Heft)bunde

Pranc. nerf

Rus. шнуры

Suktos lininės ar kanapinės virvelės arba juostelės iš nestoro audinio ar pergamento, prie kurių siuvami knygos bloko lankai.

RŪSVĒS (“LĀPIŲ” DĒMĒS)

Angl. foxing

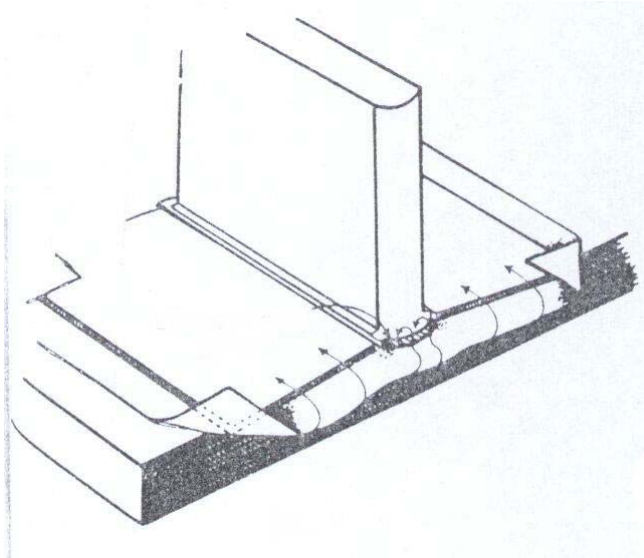
Pranc. piqûre

Rus. фоксинг, лисьи, бурые пятна

Rudos mažos dėmelės, atsiradusios pelėsinių grybelių pažeistame popieriuje. Šios rūšies dėmių paprastai pasitaiko 18 a.pab. – 19 a. mašiniu būdu pagamintame celiuliozės popieriuje.

RUMBĒLIS

Vietoje kaptalo suformuota storesnė briaunelė viršelio nugarėlės gale, prie dengiamosios medžiagos užlaidos vidinėje pusėje priklijuojant virvelę arba siaurą juostelę.

S

SĄSIUVA

Rus. сшивка

Susiūtoji knygos lapų sritis.

SAUSĀSIS VĀLYMAS

Angl. dry cleaning

Vok. Waschen

Pranc. nettoyage à sec

Rus. механическая чистка

Dulkių ir purvo šalinimas nuo dokumentų ir grafikos atspaudų teptukais, trinamosiomis arba abrazyvinėmis medžiagomis.

SEGTINIS BLOKAS

Angl. clipped block

Vok. Draht geklammerter Block

Rus. скрепленный блок

Kabėmis iš specialios vielos sutvirtintas knygos blokas.

SIŪTINIS BLOKAS

Angl. sewed block

Vok. geheftete Buchblock

Rus. швейное скрепление

Siūlais susiūtas knygos blokas.

SIUVĪMAS

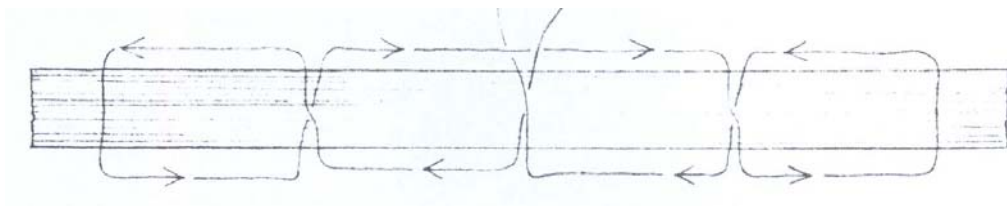
Angl. sewing

Vok. Heftung

Pranc. couture, brochage

Rus. шитье, скрепление тетрадей шитьем

Knygos lankų jungimas vienas prie kito adata ir siūlu.

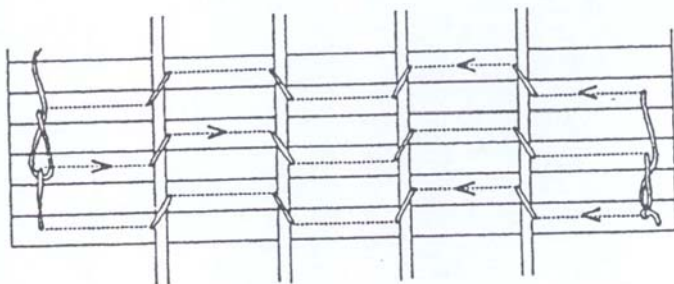

SIUVĪMAS PĒRŠOKANT

Angl. sewing two-on, sewing three-on etc.

Rus. шитье в две тетради, в три тетради и т.д.

Lanku jungimo ī blokā būdas, kai siuvama īs karto po du lankus (po trīs lankus ir t.t.).

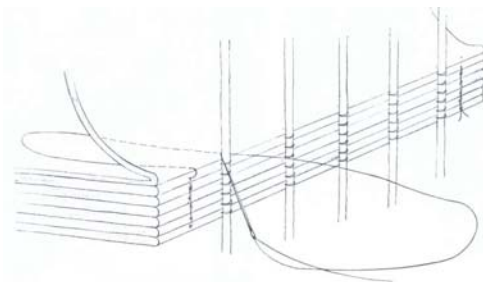

SIUVĪMAS PRIĒ RYŠIŪ

Angl. sewing on cords, sewing on tapes, flexible sewing, tape sewing, sewing all on

Rus. шитье на тесьму, шитье на три шнура, на четыре шнура и т.д.

Knygū lankū siuvimas prie staklelēs īštemptū ryšiū. Siuvant vienā lankā prie kito, ryšiai yra užkabinami siūlu, todėl jie priglunda prie siuvamo bloko nugarēlēs.

SIUVĪMAS PRIĒ RYŠIŪ PĒRŠOKANT

Angl. sewing two-on, sewing three-on

Vok. Wechsel(stich)heftung

Pranc. couture à deux (trois etc.) cahiers

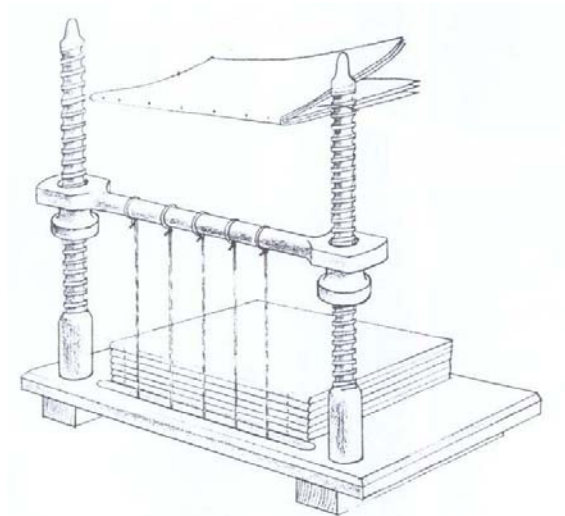
Knygų lankų siuvimas prie staklėlės ištemptų ryšių iš karto po du lankus (po tris lankus ir t.t.); ryšiai yra užkabinami siūlu, todėl jie priglunda prie siuvamo bloko nugarėlės.

SIUVIMO STAKLĖLĖS

Angl. sewing frame

Rus. шивальный станок

Knygoms siūti skirtas įtaisas, sudarytas iš lygios platokos lentelės, prie kurios kraštų pritvirtinti du statramsčiai su virvelėmis ir skersinėliu.

SKĖLDĖJIMAS

Angl. cracking

Vok. Kracken

Rus. растрескивание, крекинг

Lakšto dangos arba vidinių sluoksnių pleišėjimas.

SKĖLĪMAS (PŪPIERIAUS SKĖLĪMAS)

Angl. splitting, paper splitting

Rus. расщепление

Popieriaus arba kartono lakšto dalijimas į du sluoksnius.

SKIRTĖLĖ

Angl. bookmark(er)

Vok. Lesezeichen

Pranc. signet

Rus. ляссе, ленточка закладка

Į knygą prie viršutinio nugarėlės galo ties viduriu įklijuota, paprastai ilgesnė už knygos ilgį šilkinė juostelė ar virvelė skaitomai knygos vietai pasižymėti.

SKUDURINIS PÓPIERIUS

Angl. rag paper

Rus. тряпичная бумага

Iš tam tikrais būdais apdorotų medvilnių, lininių, kanapinių skudurų pagamintas popierius.

Ntk.: audininis popierius.

SLIZŪRA Ntk.

Žr.: UŽLANKAS.

SMALKÀ

Angl. sealing wax

Rus. сургуч

Antspaudų medžiaga: neaukštoje temperatūroje minkštėjanti masė - saku, pigmento ir šelako mišinys.

SMALTA

Angl. smalt

Vok. Siegellack

Rus. смальта

Stiklo pavidalo tamsiai mėlynos spalvos medžiaga, kurios sudėtyje yra silicio, kalio oksido ir kobalto oksido. Smaltos milteliai naudojami popieriaus gamyboje kaip dažomoji medžiaga.

SPAUSTŪVAI

Angl. backing boards, backing press

Rus. переплетные тиски

Įtaisas iš dviejų storų lentų su įsuktais varžtais, skirtas suspausti knygos bloką tuo metu, kai džiovinama ir formuojama klėjais ištepta bloko nugarėlė.

SUDĒTINIS ĮRIŠĪMAS

Angl. 1. Half binding, three quarter binding

Angl. 2. Quarter binding

Rus. составной переплет

1. Įrišimas, kai knygos nugarėlė, dalis kietviršių pagrindo prie nugarėlės ir kampai (arba nugarėlė ir viršelio priekinis kraštas) aptraukiami viena medžiaga, o likusi viršelio dalis – kita medžiaga.

2. Įrišimo būdas, kai knygos nugarėlė aptraukiama viena medžiaga, o kietviršių pagrindas – kita.

SUDĒTINIS PRĪEŠLAPIS

Rus. составной форзац

Iš atskirų (dviejų ir daugiau) lapų sudarytas priešlapis.

SUSITRAUKĪMAS

Angl. shrinking, shrinkage

Vok. Krumpfung, Schrumpfung

Pranc. retrait

Rus. усадка

Popieriaus, odos ar kitos medžiagos matmenų sumažėjimas (dažniausiai džiūstant).

SUSPAUDĪMAS

Angl. nipping

Vok. Pressung

Pranc. mise en presse

Rus. обжим

Susiūtos knygos suslėgimas formuojant lankstę.

SUTVĪRTINIMAS (KONSOLIDĀVIMAS)

Angl. consolidation

Vok. Konsolidierung

Pranc. consolidation

Rus. консолидация, укрепление, закрепление

Trupančių ar atšokusių dažų tvirtinimas prie rašomojo pagrindo tam tikromis medžiagomis (pvz., želatinos tirpalu).

Š

ŠAKNĖLĖ

Angl. rootlet

Vok. Abschnitt

Knygos bloko ar lanko kraštas, esantis prie nugarėlės.

ŠĀRMINĖS MĒDŽIAGOS ATSARGĀ

Angl. alkali reserve

Pranc. r  serve alcaline

Rus. щелочной резерв

Šarminė medžiaga apdorotame dokumente likęs cheminis junginys, neleidžiantis jam rūgštėti.

ŠĀRMINIMAS

Angl. alkaline process

Rus. щелачивание

Restauravimo – konservavimo veiksmas, kai dokumentui suteikiama šarminės medžiagos atsarga.

ŠĀRMINIS REZERVAS Ntk.

Žr.: ŠĀRMINĖS MEDŽIAGOS ATSARGĀ

T

TAĪSYMAS

Angl. repair

Vok. Reparatur

Pranc. reparation

Rus. ремонт

Dalinis suirusių dokumentų funkcionalumo atkūrimas.

TIRPALAS

Angl. solution

Vok. Lösung

Pranc. solution

Rus. раствор

Skystis, kuriame ištirpusios medžiagos (tirpinio) molekulės pasiskirsčiusios tarp tirpiklio molekulių.

TIRPIKLIS

Angl. solvent

Vok. Lösungsmittel

Pranc. solvant

Rus. растворитель

Skysta medžiaga, kurioje tirpinamos arba kuria skiedžiamos kitos medžiagos. Restauravimo praktikoje naudojami organiniai (acetonas) ir neorganiniai (vanduo) tirpikliai:

TITULINIS LAPAS Ntk.

Žr.: ANTRAŠTINIS LAPAS

TRAPŪMAS

Angl. brittleness

Vok. Sprödigkeit

Pranc. friabilité

Rus. ломкость

Popieriaus, kartono ar kitos lakštinės medžiagos savybė trupėti veikiant jėgai (lankstant, spaudžiant ir kt.).

TRAUKŌS SPINTÀ

Angl. fume hood, exhaust hood

Rus. вытяжной шкаф

Laboratorinis įrenginys dulkėms, kenksmingoms medžiagoms ir garams iš oro pašalinti.

TŪTÀ

Angl. hollow

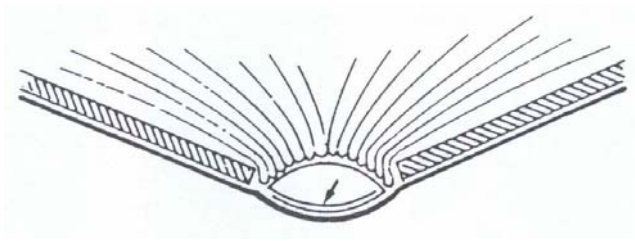
Vok. Hülse

Pranc. housse

Rus. гильза

Storų knygų nugarėlės tvirtinamasis elementas: tvirtas, storokas, į suplotą vamzdelį suformuotas ir suklijuotas popierius, kurio viena pusė priklijuojama prie knygos bloko nugarėlės, o kita – prie viršelio nugarėlės vidinės pusės.

Ntk.: gilzė.

U

UŽKABINAMASIS PRIEŠLAPIS Ntk.

Žr.: UŽLENKIAMASIS PRIEŠLAPIS

UŽKNABINIMAS

Angl. backing

Vok. Abpressen

Pranc. façonnage des mors

Rus. отгибка краев корешка блока

Palinkusių kumpų petelių suformavimas jau išgaubtos knygos bloko nugarėlės kraštuose, pakalant specialiu plaktuku.

UŽKRAŠTIS

Ant suplyšusio lapo pakraščio užleistas restauravimo medžiagos (popieriaus, pergamento ar kt.) kraštas. Apdailinant lapą, jis nukerpamas arba nupjaunamas.

UŽLAIDOS

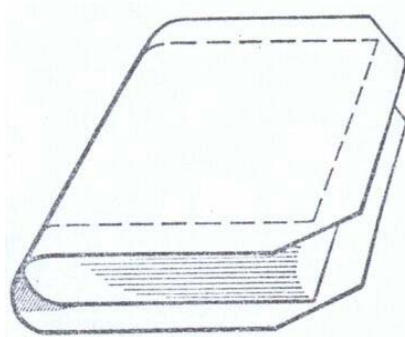
Angl. turn-ins

Vok. (Deckel)einschläge

Pranc. rempli

Rus. кромки

Apklijuojant kietviršio pagrindą – užleidžiami viršelio dengiamosios medžiagos kraštai, kurie vėliau yra užlenkiami į vidinę viršelio pusę.

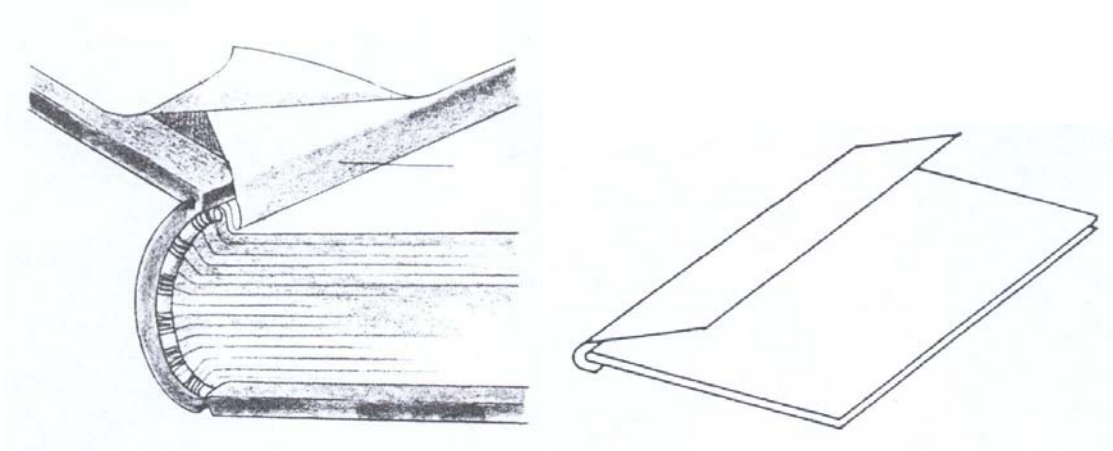
UŽLANKAS

Angl. hinge, joint

Rus. слезура

Knygos detalė (paprastai juostelė iš tvirto popieriaus arba audinio), jungianti knygos bloką ir priešlapius su kietuoju viršeliu; vienas jos kraštas prisiuvas prie knygos bloko, o kitas priklijuojamas prie kietviršio pagrindo.

Ntk.: klapanas, slizūra.

UŽLENKIAMĀSIS PRIEŠLAPIS

Vok. umgelegtes Vorsatz, umgehängtes Vorsatz

Rus. прошивной (составной, цельнобумажный) форзац

Paprastasis arba sudėtinis priešlapis su klostė. Klostę užlenkus už kraštinio lanko nugarėlės, priešlapis kartu su lanku siuvas į bloką prie ryšių.

Ntk.: užkabinamasis priešlapis.

UŽLINKIS

Angl. dog ear

Tyčia arba dėl gamybos defekto užlenktas knygos lapo kampas.

V

VIDINĖ PARAŠTĖ

Angl. gutter

Sritis, sudaryta iš dviejų gretimų knygos lapų paraščių, besiribojančių prie įrišamojo krašto.

VIDINIS ANTRAŠTINIS LĀPAS

Tarp leidinio lapų spausdinamas atskiras antraštinis lapas, kuriame nurodoma dalies ar skyriaus antraštė. Dažniausiai būna keletas vidinių antraštinių lapų.

VIENTISINIS ĮRIŠIMAS

Angl. full binding

Vok. Ganz(ein)band

Pranc. pleine reliure

Rus. цельный переплет

Įrišimas, kai knygos nugarėlė ir kietviršio pagrindai yra aptraukiami vientisa medžiaga.

VIRŠĖLIS

Angl. cover

Vok. Deckel, Umschlag

Pranc. plat, couverture

Rus. переплетная крышка, обложка

Knygos apdaras, pritvirtintas prie bloko ir saugantis jį nuo nusidėvėjimo.

VIRŠUTINĖ VIRŠĖLIO DALIS

Angl. upper cover, front cover

Vok. Vorderdeckel

Pranc. Plat supérieur, plat avant, plat antérieur, premier plat

Viršelio dalis, dengianti bloko pradžia. Tai viršutinis kietviršio pagrindas kartu su dengiamąja medžiaga.

VIRŠUTINIS KIETVIRŠIO PĀGRINDAS

Kietojo viršelio viršutinės dalies elementas – lentelė iš kartono, medžio, kartais iš suklijuotų lapų, aptraukiama popieriumi, oda ar kita medžiaga.

VIRŠUTINIS KNÝGOS BLOKO KRĀŠTAS

Angl. head edge, top edge

Vok. Kopfschnitt, Oberschnitt

Pranc. tranche de tête, tranche supérieure

Rus. верхний обрез книжного блока, головка

Knygos bloko viršuje esantis kraštas.

VIRŠUTINIS KNÝGOS KRĀŠTAS

Angl. head

Knygos viršuje esantis kraštas.

VIRŠUTINIS PRĪEŠLAPIS

Angl. front endpaper

Vok. Vorsatzblatt

Pranc. feuille de garde au début

Priešlapis knygos pradžioje.

VORATINKLĪNIS PŌPIERIUS, VORATINKLĪNIS TAĪSYMO PŌPIERIUS

Angl. tissue, repair tissue

Pranc. papier de chiffon, tissu de réparation

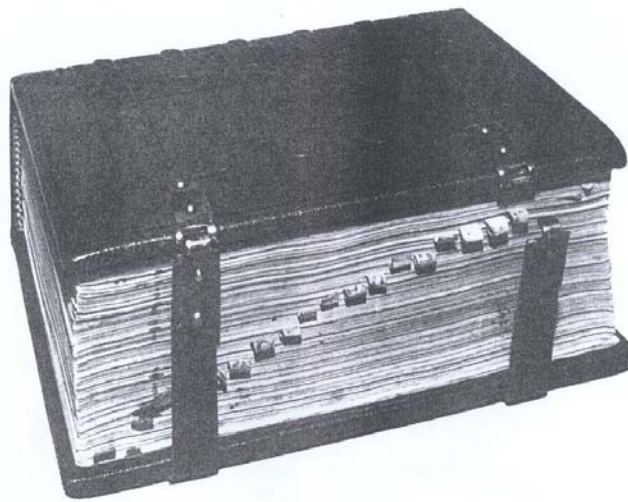
Iš pluoštinių augalų gaminamas plonas, mažos gramatūros popierius, kuriuo sutvirtintų arba dubliuotų dokumentų tekstas išlieka įskaitomas.

Ž

ŽYMĖLĖS

Angl. bookmarks

Trumpos, dažniausiai perlenktos, odinės, popierinės ar iš kitokios medžiagos padarytos juostelės, pritvirtintos prie knygos bloko lapų priekinio krašto. Jomis žymima naujo skyriaus pradžia arba kitos žodyno raidės pradžia.

ŽYMĖKLIS

Angl. bookmark

Pranc. signet

Rus. закладка

Popieriaus ar kitokios medžiagos juostelė, dedama į knygą skaitomai vietai pasižymėti.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

- Aiškinamasis medienos terminų žodynas, Kaunas, 1998.
Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas. Kaunas, 2001.
Bibliotekininkystės ir bibliografijos terminų žodynas. Sąs. 2, Vilnius, 1991.
Chemijos terminų aiškinamasis žodynas, Vilnius, 2003.
Dailės žodynas, Vilnius, 1999.
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, Vilnius, 2000.
Gudaitis L., Tadas Lomsargis, Vilnius, 1995.
Johnson A.W., The Repair of Cloth Bindings, The British Library, London, 2002.
Kavaliauskas A., Odos technologija, Šiauliai, 2003.
Knygotyra, Vilnius, 1997.
Lewis A.W., Basic bookbinding, New York, 1957.
Laucevičius E., XV-XVIII a. knygų įrišimai Lietuvos bibliotekose, Vilnius, 1976.
Lietuvių kalbos žodynas, I-XX t., Vilnius, 1968-2002.
Roberts M.T., Etherington D., Bookbinding and the Conservation of Books, Washington, 1982.
Rupainienė O., Trumpas anglų-lietuvių ir lietuvių-anglų kalbų augalų biologijos žodynas, Vilnius, 1998.
Užtupas V., Kaip įrišti knygą, Vilnius, 1983.
Vitkevičiūtė V., Tarptautinių žodžių žodynas, Vilnius, 2002.
Žvirgždas V., Knygrišystės darbai, Vilnius, 1960.
Мазок Н. Н., Кружок переплетного дела, Москва, 1987.
Трубникова Г. Г., Технология брошюровочно-переплетных процессов, Москва, 1987.

SUMMARY

The author of the dictionary was intended to collect mostly actual conservation and restoration terms and to standardize them. Another purpose of the work firstly is to show some linguistics and logic mistakes the book and document restorers are making in their term usage and also to recommend correct words and expressions. Besides, the author is offering to refuse some barbarisms - Russian, German, English loanwords. There were included terms from some kinds of science actually in restorer's daily work: chemistry, biology, technology, also book making, bookbinding, etc. The explaining text or determination is added to every term. There are some pictures for illustration of some terms.

The dictionary of document restoration terms will be enlarging.

The authoritative specialists restorations were consulting at the time the dictionary was preparing.